

KESTÄVYYSTIEDE — MITÄ SE ON JA MITEN SE VOI AUTTAA RATKAISEMAAN MAAILMAN SUURIMMAT ONGELMAT?

POIMINTOJA PATHWAYS TO SUSTAINABILITY TRANSFORMATIONS -TILAISUUDESTA 12.5.2017

Kestävyystiede on nopeasti kehittyvä tieteenala. Se on syntynyt vastaamaan monimutkaisiin kestävyyskysymyksiin ja lisäämään niiden kokonaisvaltaista ymmärrystä poikkitieteellisen tutkimuksen avulla.

Kestävyystiede tuottaa vaihtoehtoja ongelmien ratkaisemiseksi yhdessä yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Helsingin yliopiston kestävyystieteen tutkimusinstituutin (HELSUS) avajaistilaisuudessa ”Pathways to Sustainability Transformations” toukokuun 12. päivänä pohdittiin uuden tieteenalan haasteita ja mahdollisuuksia.

KESTÄVYYSONGELMAT OVAT AJANKOHTAISEMPIA KUIN KOSKAAN

Kestävyiden saavuttamiseksi on ponnisteltu pitkään sekä tutkimuksessa että politiikassa. Siitä huolimatta esimerkiksi ympäristöongelmat ovat ajankohtaisempia kuin koskaan ennen, ja niiden syyt ja ratkaisut ovat yhä monimutkaisempia. Voidaan sanoa, että kansainvälinen yhteisö on epäonnistunut kestävyiden kannalta tärkeiden ympäristösopimusten toimeenpanossa. Muun muassa tästä syystä globalisoituneessa maailmassa rauhaa ja kumppanuutta tulisi korostaa perinteisten kestävyiden ulottuvuuksien – ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen – rinnalla.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (17 Sustainable Development Goals, SDGs) ovat uusin yritys kestävä tulevaisuuden saavuttamiseksi. Tavoitteet astuivat voimaan vuoden 2016 alussa ja ne koskevat kaikkia maailman maita, aikomuksena poistaa äärimmäinen köyhyys, edistää tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta sekä suojella maapallon luonnon kantokykyä.

MUUTOS KOHTI KESTÄVYYTTÄ – MITÄ JA MITEN?

Muutoksen tarpeellisuudesta ovat useimmat yhtä mieltä, mutta mitä se tarkoittaa ja miten se saadaan aikaan? Kestävyysongelmat ovat luonteeltaan globaaleja, mutta usein ne ilmenevät paikallisesti. Muutoksen tulee tapahtua kaikilla tasoilla – kansallisissa, alueellisissa ja paikallisissa instituutioissa, ja lisäksi arjen käytännöissä, ihmisten tavoissa suhtautua luontoon ja toisiin ihmisiin. Esimerkiksi ilmaston lämpeneminen on maailmanlaajuinen ongelma, jonka ratkaisun avaimet löytyvät yhteiskunnan ja talouden rakenteista sekä yhteiskuntien asettamista ohjauskeinoista, mutta myös ihmisten käyttäytymisen muutoksesta. Ongelmiin keskittymisen rinnalla tulisi oppia niistä hyvästä käytännöstä, joita on jo olemassa. On myös tärkeää keskittää toimia erityisesti niihin asioihin ja alueille, joissa on paljon muutospotentiaalia ja vaikuttavuutta.

Myös tutkimuksen ja tutkijoidenkin on kyettävä

muuttumaan ja omaksumaan uusia toimintatapoja. Kestävyysongelmien tilan arviointi on vain yksi vaihe tutkimuksessa, ja sen lisäksi kestävyystiede tuottaa ratkaisuvaihtoehtoja, suunnitelmia, yhteenvetoja sekä tarkastelee kestävyysongelmia ja niiden ratkaisuja kriittisesti. Kestävyystiede nojautuu vahvasti uudenaikaiseen tutkimuksen tekemisen tapaan tiedeyhteisön ja yhteiskunnan rajapinnassa. Sidosryhmien ja asiantuntijoiden lisäksi myös kansalaiset voivat osallistua tiedon tuottamiseen. Kun yhteistoiminta syvenee yhteistyöksi ja lopulta tiedon yhteistuotannoksi, toimijoiden mahdollisesti erilaiset arvot lähentyvät toisiaan. Parhaimmillaan tiedon yhteistuotannon merkitys ulottuu yksittäisiä ratkaisuja laajemmaksi yhteiseksi oppimiseksi.

KESTÄVYYSTIEDE TUKEE YHTEISKUNNALLISTA MUUTOSTA

Kestävä muutos ja murros (transformaatio) on tärkeä, mutta haastava tutkimusaihe. Moneen muuhun tutkimusalaan verrattuna tutkijat joutuvat hahmottamaan alueellisesti, sisällöllisesti ja ajallisesti laajoja kokonaisuuksia. Tässä tutkijoiden avuksi tulevat uudet tavat hankkia ja käsitellä tietoa yli tieteen rajojen ja tiedeyhteisön sekä kokeilujen kautta. Kestävyystieteessä on tärkeää oppia menneisyydestä, hyvistä ja huonoista käytännöistä, mutta myös toisilta tieteenaloilta ja yhteiskunnallisilta toimijoilta. Toinen haaste muodostuu kestävyyskysymysten ajallisesta ja paikallisesta erityisyydestä ja toisaalta tutkimustulosten yleistettävyydestä. Paikallisilla ratkaisuilla voi olla yleisempää merkitystä oppimisen näkökulmasta. Kolmanneksi kestävyystieteessä kaikkien eri näkökulmien – luonnon, yhteiskunnan, mutta myös talouden – tulisi olla mukana tarkasteluissa. Muutoin kokonaiskuva, joka on kestävyystieteen lähtökohta, jää puutteelliseksi. Koska kestävyystieteen tavoitteena on tukea yhteiskunnallista muutosta, tutkijoiden tulee osata käsitellä kestävyteen liittyviä arvoja ja tavoitteita tutkimuksen eri vaiheissa. Tämä onkin kestävyystieteen neljäs haaste. Vaikka kestävyystiede on ratkaisukeskeistä, sen on otettava huomioon myös eri toimijoiden mahdollisesti erilaiset arvot ja tavoitteet.

HELSUS ELI HELSINGIN YLIOPISTON KESTÄVYYSTIETEEN INSTITUUTTI tarttuu näihin haasteisiin monitieteisen tutkijajoukon ja uudenlaisten lähestymistapojen kautta. HELSUS tuottaa tutkimuksen, kokeilujen ja innovaatioalustojen avulla uutta tietoa kestävydestä yksityisen ja julkisen sektorin käyttöön sekä kansalaisyhteiskunnan tarpeisiin. HELSUS-tutkimusteemoja ovat muun muassa kulutuksen ja biotuotannon järjestelmät, arktinen ja globaalinen etelän tutkimus, urbaanit järjestelmät sekä kestävyystieteen teoria ja metodologia.

Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti HELSUS (Helsinki Institute of Sustainability Science) lanseerattiin Pathways to Sustainability Transformations -tapahtumassa 12.5.2017. Tämä kirjoitus on tiivistelmä Prof. Jeffrey Sachs:in (Columbia University, US), Dr. Daniel Langin (Leuphana University in Luneburg, Germany), Prof. Beth Perryn (University of Sheffield, UK) sekä presidentti Tarja Halosen puheenvuoroista sekä tapahtumaan sisältyneiden vuorovaikutteisten työpajojen annista. Tiivistelmän kokosivat Katriina Soini, Kaisa Korhonen-Kurki sekä Kirsi-Marja Lonkila. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Ympäristötiedon foorumin ja Sustainable Development Solutions Network Northern Europe (SDSN NE) -verkoston kanssa. Maj ja Tor Nesslingin säätii tuki tilaisuutta. <https://www.helsinki.fi/en/conferences/pathways-to-sustainability-transformation>

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

SDSN
Northern Europe

YMPÄRISTÖTIEDON
FOORUMI

HELSUS
HELSINKI INSTITUTE OF SUSTAINABILITY SCIENCE